

FIȘA DISCIPLINEI
Limba latină medievală / Literatura latină medievală II
Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea "Babeș-Bolyai"
1.2. Facultatea	Facultatea de Litere
1.3. Departamentul	Limbi și literaturi clasice
1.4. Domeniul de studii	Limbă și literatură
1.5. Ciclul de studii	Nivel licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Filologie clasică / licențiat în filologie
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Limba latină medievală / Literatura latină medievală II				Codul disciplinei	LLL6122	
2.2. Titularul activităților de curs			Lect.dr. Iulian DAMIAN					
2.3. Titularul activităților de seminar / curs practic			Lect. dr. Iulian DAMIAN					
2.4. Anul de studiu	III	2.5. Semestrul	6	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7. Regimul disciplinei	Conținut	DS
							Obligativitate	Opt

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	5	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar / curs practic	3
3.4. Total ore din planul de învățământ	60	din care: 3.5. curs	24	3.6 seminar / curs practic	36
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					30
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminare/ cursuri practice / laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					30
Tutoriat (consiliere profesională)					4
Examinări					2
Alte activități: pregătirea de planșe paleografice					-
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					96
3.8. Total ore pe semestru					156
3.9. Numărul de credite					6

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Promovarea examenului de Limba și literatura latină medievală 2 este condiționată de promovarea verificărilor pe parcursul seminar și curs practic din semestrul respectiv
4.2. de competențe	Noțiuni elementare de limba latină medievală. Noțiuni de literatură latină medievală și din perioada Renașterii (sec. XIII-XVI)

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sala de curs dotată cu tablă, laptop, fotocopii, cărți de specialitate
5.2. de desfășurare a seminarului/ cursului practic	Sala de curs dotată cu tablă, laptop, fotocopii, cărți de specialitate

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale/esențiale	<ul style="list-style-type: none"> C1 Utilizarea adecvată a conceptelor în studiul lingvisticii generale, al teoriei literaturii și al literaturii universale și comparate C2 Comunicarea eficientă, scrisă și orală, în limba română și interpretarea de texte din limbile clasice / moderne. C4 Analiza textelor literare din limbile clasice în contextul cultural și mental al epocii căreia îi aparțin. C6 Analiza și prezentarea fenomenelor literare în contextul culturii de referință.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> CT1 Utilizarea componentelor domeniului limbă și literatură în deplină concordanță cu etica profesională. CT2. Relaționarea în echipă; comunicarea interpersonală și asumarea de roluri specifice CT3 Organizarea unui proiect individual de formare continuă; îndeplinirea obiectivelor de formare prin activități de informare, prin proiecte în echipă și prin participarea la programe instituționale de dezvoltare personală și profesională

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> Segmentul dedicat limbii din cursul opțional își propune să familiarizeze studenții anului al treilea care studiază limbile clasice, într-o formă lapidară și practică, bazată pe deducerea faptelor de gramatică latină din texte reprezentative medievale, atât documentare cât și literare, cu structurile particulare ale latinei medievale. Secțiunea de curs dedicată literaturii își propune să dezvolte cunoștințele studenților în domeniul literaturii și culturii medievale dobândite în semestrul precedent, continuând cronologic cu prezentarea problemelor specifice Evului Mediu Târziu, respectiv a Renașterii și începuturilor Epocii Moderne. Aceste tematici vor fi ilustrate printr-o selecție de autori și lucrări reprezentative spațiului românesc și cu precădere transilvan, obiectivul fiind acela de a racorda creația literară locală cu genurile, curentele și transformările literaturii latine și culturii Evului Mediu Târziu. În cadrul activităților seminariale studenții vor recurge la cunoștințele de limbă latină dobândite în anii anteriori, prin traducerea și comentarea unor texte selectate din autorii prezentați, sau compararea textului original cu traduceri în limba română. Elementele teoretice sunt introduse treptat, în paralel cu exigențele practice impuse de abordarea seminarială a textelor medievale.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> Cursul, prin tematica sa, este util completării formării în domeniul disciplinelor clasice și, cu precădere, al limbii și literaturii latine, oferind posibilitatea descoperirii unor autori și a unor texte literare latinești în contextul cultural și mental al epocii căreia îi aparțin, precum și a transmiterii lor pe canale culturale specifice Evului Mediu. Recursul constant la așa-zisele „discipline auxiliare” ale Istoriei și Filologiei (paleografie, diplomatică, codicologie și ecdotică) le oferă studenților o importantă deschidere spre studiul individual al textelor vechi în limba latină.

8. Conținuturi

8.1 Curs și seminar A - Limba latină medievală	Metode de predare	Observații
Săptămâna 1-2: Scurtă istorie a latinei medievale Cuvinte cheie: latină medievală, istorie, sfârșitul epocii imperiale, latina târzie, Galia, Charlemagne, Evul Mediu timpuriu, Italia, Africa, Spania, Britania.	metoda expozitivă, dialogul, exercițiul pe text, participarea activă, referatul	
Săptămâna 2-3: Reforma carolingiană și latina de la nord	metoda expozitivă, dialogul, exercițiul	

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

de Alpi și de Pirinei înainte de anul 1000 Cuvinte cheie: Alpi, Pirinei, anul 1000, reforma carolingiană, <i>versus</i> , ritm, Alcuin, Paulus Diaconus, Theodulphus.	pe text, participarea activă, referatul	
Săptămâna 4-5: Latina medievală după anul Cuvinte cheie: <i>versus</i> , <i>hymni</i> , rimă, ritm, <i>cursusplanus</i> , <i>cursustardus</i> , <i>cursusvelox</i> .	metoda expozitivă, dialogul, exercițiul pe text, participarea activă, referatul	
Săptămâna 6-7: Texte. Creștinism și păgânism în Galia. O predică a lui Saint Césaire d'Arles. <i>Rogovosfratres</i> Cuvinte cheie: creștinism, păgânism, Saint Césaire episcop de Arles, predică, superstiții, educație creștină.	metoda expozitivă, dialogul, exercițiul pe text, participarea activă, referatul	
Săptămâna 8-9: Două scrisori din Galia merovingiană Cuvinte cheie: Saint Éloi, episcop de Noyon, Saint Didier, episcop de Cahors, Saint Ouen, episcop de Rouen, Clotaire II, Dagobert, epistole. <i>Domnosempersuo</i> , Frodebert, episcop de Tours, epistolă ritmată : <i>Sanctorummeritisbeatificando</i> .	metoda expozitivă, dialogul, exercițiul pe text, participarea activă, referatul	
Săptămâna 10-11: Cronica din Salerno Cuvinte cheie: Italia, Salerno, <i>chronicon</i> , călugăr anonim, 843: <i>Dum talia peractafuissent...</i>	metoda expozitivă, dialogul, exercițiul pe text, participarea activă, referatul	

Bibliografie generală

- Albert BLAISE, *Manuel du latin chrétien*, Strasbourg, 1955.
- C. BLUME, G.M. DREVES, H. BANNISTER, *Analectahymnica medii aevi*, I-LV, Leipzig, 1886-1922.
- M. BONIOLI, *La pronunziadel latino nellescuole dell'Antichità al Rinascimento*, I, Turin, 1962.
- Ernst DIEHL, *Inscriptiones Latinae Christianae veteres*, I-III, Berlin, 1924-1930.
- M. GOULLET-M. PARISSE, *Apprendre le latin médiéval*, Paris, 1999.
- L. LEONE, *Latinità cristiana*, Lecce, 1971. E. LÖFSTEDT, *Late Latin*, Oslo, 1959.
- E. LÖFSTEDT, *Syntactica*, Voll. I-II, Lund, 1933-1942. MIGNE, *Patrologiae cursus completus*. Series Latina.
- Christian MOHRMANN, *Études sur le latin des chrétiens*, I-III, Rome, 1958-1965.
- Dag NORBERG, *Manuel pratique de Latin Médiéval*, Éditions A et J. PICARD et Cie, Paris, 1968.
- H.P.V. NUNN, *An Introduction to the Study of Ecclesiastical Latin*, Oxford, 1951³ (1922¹, retip. 1963).
- J. SCHRIJNEN, *I caratteridel latino cristiano antico*, trad. aggiornata a cura di S. Boscherini, con un'appendice di Chr. Mohrmann, *Dopo quarant'anni*, Bologna, 1986³ (1997¹).
- E. VINEIS (ed.), *Latino volgare, latino medioevale, linguero romanze*, Pisa, 1984 (saggi di A. Vàrvaro, F. Crevatin, E. Vineis, G. Calboli).

8.2. Literatura medievală latină, II – Curs și activități seminariale	Metode de predare	Observații
1-2. Literatura latină în Evul mediu tardiv – secolul al XIII-lea și particularitățile sale. Exegeza biblică între teologie și mistică. Istoriografia. Lucrări seminariale: lecturi de fragmente din Toma de Aquino și Salimbene de Adam	metoda expozitivă, dialogul, exercițiul pe text, participarea activă, referatul	
3-5. Rogerius din Apulia și Toma Arhidiaconul. Marea Invazie a Tătarilor (1241) reflectată în opera a doi prelați cu formație universitară din Regatul medieval al Ungariei. Lucrări seminariale: lecturi din <i>Carmen miserabile</i> și <i>Historia Salonitarum ac Spalatiensium Pontificum</i> .	metoda expozitivă, dialogul, exercițiul pe text, participarea activă, referatul	
6. Istoriografia secolului al XIV-lea în Ungaria medievală. Cronica Notarului Anonim. Lectură seminarială: cucerirea Transilvaniei în <i>Cronica</i> lui Anonymus.	metoda expozitivă, dialogul, exercițiul pe text, participarea activă, referatul	
7-8. Memorialistică și milenarism în <i>Georgius de Hungaria</i> .	metoda expozitivă, dialogul, exercițiul	

Lucrări seminarele: lecturi din <i>Tractatus de moribus, conditionibus et nequicia Turcorum</i>	pe text, participarea activă, referatul	
9-10. Umanismul și reverberațiile sale. Enea Silvio Piccolomini și redescoperirea Daciei. Lucrări seminarele: traducerea și comentarea unui fragment din <i>De Europa</i>	metoda expozitivă, dialogul, exercițiul pe text, participarea activă, referatul	
11-12. Un umanist în slujba regelui Mattia Corvinul: Antonio Bonfini. Lecturi seminarele: un fragment din <i>Rerum Hungaricarum Decadum</i> . Prezentarea lucrărilor de seminar ale studenților, dezbateri în jurul temelor prezentate.	metoda expozitivă, dialogul, exercițiul pe text, participarea activă, referatul	
<p>Bibliografie:</p> <ul style="list-style-type: none"> L. Alfonsi, <i>La letteratura latina medievale</i>, Milano, 1972. E. Cizek, <i>Istoria literaturii latine</i>, vol. II, București, 1994. E. R. Curtius, <i>Literatura europeană și Evul Mediu latin</i>, București, 1970. E. Gilson, <i>Filozofia în Evul Mediu</i>, București, 1995. Maurice Hélin, Jean Chapman Snow, <i>A History of Medieval Latin Literature</i>, W. Salloch, 1949. Robert Thomas Lambdin-Laura Cooner Lambdin, <i>Encyclopedia of Medieval Literature</i>, Greenwood Press, 2000. Tim William Machan, <i>Medieval Literature: Texts and Interpretation</i>, Medieval and Renaissance Texts and Studies, 1991. <p>Autori și opere:</p> <ul style="list-style-type: none"> Gerard de Cenad, <i>Deliberare asupra imnului celor trei tineri</i>, ed. bilingvă, trad. M. Ivașcu, st. introductiv C. Mesaroș, îngr. Al. Baumgarten, Iași, Polirom, 2019. <i>Deliberatio Gerardi Moresanae ecclesiae episcopi supra hymnum triumphuorum</i>. eds. B. Karácsonyi, L. Szegfű, Szeged: Scriptum, 1999. E. Nemerkenyi, <i>Latin Classics in Medieval Hungary Eleventh Century</i>, Debrecen-Budapest, 2004. Master Roger, <i>Epistola in Miserabile Carmen super destructione regni Hungarie per Tartaros facta</i>, tr. J. M. Bak, M. Rady, Budapest, CEU Press, 2010. <i>Cântecul de jale de Rogerius</i>, trad. de G. Popa-Lisseanu, <i>Izvoarele Istoriei Românilor</i>, vol. V, București, 1935. Georgius de Hungaria, <i>Tractatus de moribus, conditionibus et nequicia Turcorum</i>, ed. R. Klockow, Köln – Weimar – Wien, 1993. Georg Captivus Septemcastrensis, <i>Tratat despre obiceiurile, ceremoniile și infamia turcilor</i>, trad. de Ioana Costa, București, 2017. Enea Silvii Piccolominei postea Pii PP. II <i>De Europa</i>, ed. A. VAN HECK, Città del Vaticano 2001. 		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

<ul style="list-style-type: none"> Conținutul disciplinei este în concordanță cu ceea ce se predă în alte centre universitare; noutatea cursului constă în accentul pus pe tematicile, autorii și operele legate de spațiul românesc În conformitate cu standardele ARACIS, Departamentul are o colaborare continuă cu reprezentanții mediului socio-economic și profesional, pentru adaptarea și ameliorarea programei de studiu, și în special cu Centrul de Studii Antice și Tardo-Antice, ORMA. Revistă de Studii Etnologice și Religioase.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<ul style="list-style-type: none"> Cunoașterea și înțelegerea noțiunilor de paleografie latină medievală, precum și a noțiunilor generale de literatură latină medievală Stăpânirea limbajului de specialitate, abilitatea de explicare 	colocviu	50%

	<p>și de interpretare, rezolvarea completă și corectă a cerințelor</p> <ul style="list-style-type: none"> Cunoașterea și utilizarea corectă a metodelor de lucru predate, identificarea cu acuratețe a problemelor predate și rezolvarea exercițiilor propuse 		
10.5 Seminar	<ul style="list-style-type: none"> Capacitatea de aplicare practică a cunoștințelor teoretice dobândite Criterii ce vizează aspectele atitudinale: conștiinciozitatea, interesul pentru studiul individual 	referat	50%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> studenta /-ul cunoaște elementelor fundamentale de teorie și le aplică corect la nivel practic; studenta /-ul a efectuat temele propuse; studenta /-ul are capacitatea de a încadra într-o viziune de ansamblu textelor propuse spre studiu. 			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă
	Eticheta „Educație de calitate”

Data completării:
15.02.2025

Numele și semnătura titularului de curs

Lect. Dr. Iulian Damian

Semnătura titularului de seminar/
curs practic

Lect. Dr. Iulian Damian

Data avizării în Departament:
16.02.2025

Numele și semnătura directorului de departament

Lect. Dr. Bogdan Neagotă

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului